

Ārzemnieku nodarbināšana

Publicēts: 26.09.2020.

Kas ir ārzemnieks?

Ārzemnieks ir jebkura persona, kas nav Latvijas Republikas pilsonis vai Latvijas Republikas nepilsonis.

Latvijas Republikas likumdošana izšķir divas ārzemnieku kategorijas:

Savienības pilsoņi – ar to saprot gan Eiropas Savienības dalībvalstu, gan arī Eiropas Ekonomikas zonas valstu (ES27 + Lihtenšteina + Islande + Norvēģija) pilsoņus un Šveices Konfederācijas pilsoņus, kuriem Latvijā ir līdzvērtīgs statuss ar Latvijas Republikas pilsoņiem.

Trešo valstu pilsoņi, kuru iecelšanai un nodarbinātībai Latvijā tiek piemēroti papildu nosacījumi.

Kādas ir atšķirības darbā iekārtošanās procedūrās Savienības pilsoņiem un trešo valstu pilsoņiem?

Atbilstoši ES normatīvajam regulējumam, Savienības pilsoņiem, lai iecelotu, uzturētos un strādātu Latvijā, nav gandrīz nekādu ierobežojumu. Savienības pilsonis var uzsākt darbu pēc darba līguma noslēgšanas. Savienības pilsoņiem, kuri vēlas uzturēties Latvijā ilgāk par trim mēnešiem nepārtraukti, ir jāreģistrējas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē un jāsaņem reģistrācijas apliecība, taču šī reģistrācija nav nepieciešama līdz sešu mēnešu termiņam, ja Savienības pilsonis uzturas ar mērķi atrast darbu.

Trešo valstu pilsoņu nodarbinātībai pastāv virkne ierobežojumu gan iecelšanai (vīza), gan uzturēšanās (uzturēšanās atļauja), gan nodarbinātībai (tiesības uz nodarbinātību), turklāt darba devējs uzņemas pilnu atbildību gan par ārzemnieka nodarbinātību (t.sk. ierobežojumi attiecībā uz atalgojumu), gan uzturēšanos (t.sk. dzīvesvieta un veselības aprūpe), gan nepieciešamības gadījumā - izraidīšanas izdevumiem.

Kādi ir galvenie soļi trešo valstu pilsoņu īstermiņa nodarbinātībai?

Darba devējs [Nodarbinātības valsts aģentūrā](#), ja nodarbinātība paredzēta uz darba līguma pamata, reģistrē [vakanci](#).

Darba devējs iesniedz Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē [ielūguma pieprasījumu](#) (kopā ar darba līgumu vai tā projektu un ārzemnieka izglītības dokumentiem):

Ārzemnieks Latvijas Republikas diplomātiskajā vai konsulārajā pārstāvniecībā ārvalstī iesniedz dokumentus vīzas pieprasīšanai. Informācijas par tiesībām uz nodarbinātību tiek iekļauta vīzā.

Ārzemnieks reģistrējas Valsts ieņēmumu dienestā kā nodokļu maksātājs.

Kādi ir galvenie soļi trešo valstu pilsoņu ilgtermiņa nodarbinātībai?

Darba devējs [Nodarbinātības valsts aģentūrā](#), ja nodarbinātība paredzēta uz darba līguma pamata, reģistrē [vakanci](#).

Darba devējs iesniedz Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē [izsaukuma pieprasījumu](#) (kopā ar darba līgumu vai tā projektu un ārzemnieka izglītības dokumentiem):

Ārzemnieks Latvijas Republikas diplomātiskajā vai konsulārajā pārstāvniecībā ārvalstī iesniedz [dokumentus](#) uzturēšanās atļaujas un tiesības un nodarbinātību saņemšanai:

Uzturēšanās atļauju ar tiesībām uz nodarbinātību izsniedz Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde:

Ārzemnieks reģistrējas Valsts ieņēmumu dienestā kā nodokļu maksātājs.

Kādi ir ārzemnieku darbā iekārtošanās procesa galvenie soļi?

Vakance

Savienības pilsoņu nodarbinātībai nav ierobežojumu, bet trešo valstu pilsoņus drīkst pieņemt darbā tikai ja vakancē ir brīva ne mazāk kā 10 darbdienas. Šādas vakances ir oficiāli jāreģistrē Nodarbinātības valsts aģentūras CV un vakanču portālā.

Izsaukums/ielūgums

Trešo valstu pilsoņu īslaicīgai nodarbinātībai darba devējs Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē iesniedz ielūguma pieprasījumu, bet ilglaicīgai nodarbinātībai – izsaukuma pieprasījumu. Apstiprināts ielūgums kalpo par pamatu vīzas un tiesību uz nodarbinātību piešķiršanai. Savukārt apstiprināts izsaukums kalpo par pamatu vīzas (ieceļošanai), uzturēšanās atļaujas un tiesību uz nodarbinātību piešķiršanai.

Vīza

Vīza kopā ar tiesībām uz nodarbinātību var būt par pamatu īslaicīgai nodarbinātībai. Vīza tiek izsniegta uz apstiprināta ielūguma pamata. Vīza tiek izsniegta uz apstiprināta ielūguma pamata un tajā norādīts ieraksts THE RIGHT TO WORK WITH A SPECIFIC EMPLOYER.

Uzturēšanās atļauja

Ilglaicīgai nodarbinātībai ārzemniekam ir nepieciešama uzturēšanās atļauja. Dokumentus uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē ir tiesīgi iesniegt tie trešo valstu pilsoņi, kuriem ir derīga citā Šengenas līguma valstī izsniegta uzturēšanās atļauja, ir tādas valsts pilsonis, kuras pilsoņiem ieceļošanai Latvijā nav nepieciešama vīza vai ir derīga vīza ar tiesībām uz nodarbinātību. Pārējie trešo valstu pilsoņi uzturēšanās atļauju pieprasa Latvijas Republikas diplomātiskajā vai konsulārajā pārstāvniecībā ārvalstī. Uzturēšanās atļauju izsniedz Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē. Savienības pilsoņiem sākotnēji tiek izsniegta Savienības pilsoņa reģistrācijas apliecība, bet pēc piecu gadu nepārtrauktas uzturēšanās - pastāvīgās uzturēšanās apliecība. Sākotnēji ārzemniekam tiek izsniegta termiņuzturēšanās atļauja, bet pēc piecu gadu nepārtrauktas uzturēšanās un valsts valodas pārbaudījuma nokārtošanas (vismaz A2 līmenī) - pastāvīgās uzturēšanās atļauja.

Izstrādāts sadarbībā ar Eiropas Savienības Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programmas projektu "EgoPrise".

<https://www.pmlp.gov.lv/lv/arzemnieku-nodarbinasana>